

לאכול, וכשמחשב על אכילתה הרי הוא מחשב מאכילת אדם לאכילת אדם, ולכך פוסל.

ומבאר הגמרא שזה פשוט מדוע **כולהו**, רב הונא ורב חסדא, **כשמואל** שהעמיד המשנה לפי רבי אליעזר, **לא אמרי**, כי להעמיד את המשנה באופן שרישא רבי אליעזר וסיפא רבנן – **לא מוקמי!**

וכן פשוט לנו הטעם מדוע שמואל ורב חסדא **כרב הונא הסובר** שעור האליה לאו כאליה **לא אמרי**, כי **עור אליה כאליה דמי קא משמע להו**. ולא משמע להם לדרוש כרב הונא, ולמעט את עור האליה מ"חלבו – האליה".

אלא מה שקשה הוא, שמואל ורב הונא, **כרב חסדא** שהעמיד המשנה בעור הגדי, **מאי טעמא לא אמרי?** שהרי אף הם מודים שאלית הגדי אינה קריבה אלא נאכלת!⁶

ומתריצין: טעמם של שמואל ורב הונא שלא העמידו המשנה באופן זה הוא, כי אם עוסקת המשנה בעור של גדי שדינו להיאכל, **מאי קא משמע לן** בזה, וכי את דין זה עצמו **שעור אליה** לענין אכילת אדם **כאליה דמי** באה המשנה לחדש, ולומר שהיות והוא רך כבשר דינו כבשר לענין לפוסלו במחשבת אכילה שאינה ראויה? והרי כבר **תנינא**, שנינו זאת במשנה: **ואלו שעורותיהן כבשרן** לטמא טומאת נבילות – **עור שתחת האליה**.⁷ אלא בהכרח, לא זה באה

שדרכו **לאכול**, אין. אבל אם חישוב לאכול דבר שאין דרכו **לאכול**, לא נפסל הקרבן. ונמצא, שסיפא זו **אתאן לרבנן**, הסוברים שאין מחשבין מאכילה זו לאכילה אחרת. ואם כן יקשה, וכי יתכן להעמיד את הרישא לפי רבי אליעזר, וסיפא לפי רבנן?

אמר ליה שמואל: אין, רישא רבי אליעזר, וסיפא רבנן.

רב הונא אמר: **עור אליה לאו כאליה דמי** לענין מצוות הקטרה.⁸ משום שמיעטו הכתוב, כפי שיתבאר –

אמר רבה: מאי טעמא דרב הונא שסובר עור האליה לאו כאליה דמי לענין הקטרה? – משום שלגבי הקטרת האליה מיעטה התורה את עור האליה בפירוש, באומרה "והקריב מזבח השלמים לה' **חלבו האליה**", ודרשינן, **ולא עור האליה**.⁶ ולרב הונא, משנתנו היא אף לרבנן שאין מחשבין מאכילה זו לאכילה אחרת.

רב חסדא אמר: לעולם עור האליה כאליה דמי. ועור כבש, כיון שאליתו קריבה, אף עור האליה קרב עמה. ומשנתנו יכולה לסבור כרבנן שאין מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם, **והכא**, משנתנו הפוסלת במחשב על אכילת עור האליה, **במאי עסקינן**, **באליה של גדי**, שאין דינה להקטיר אלא

לא יהיה פיגול, כי אמנם חישוב על חוץ לזמן הקטרה אבל היות ומחשבתו היתה בבשר שמיועד לאכילה, וזמן אכילתו היא לשני ימים, נמצא שלא חישוב מחוץ לזמן אכילת הבשר.

5. כתב הרש"ש, שדווקא לענין הקטרה סובר רב הונא שאין עור האליה כאליה וכפי שמבואר בדברי רש"י, אבל לענין אכילה, חשוב עור האליה כבשר, כיון שראוי לאכילת אדם. ולכן אמרה המשנה שאם חשב לאכול ממנו חוץ לזמנו הרי זה פיגול.

וברמב"ם [הלכות מעשה הקרבנות, פרק י"ד הלכה ז'] כתב לענין מחשבת פסול בדברים שאינן ראויים לאכילה, שאינה פוסלת. וזה לשונו: ואלו דברים שאינן ראויים לא לאכילה ולא להקטרה וכו', חוץ מעור האליה, שהיא ראויה לאכילה. וכתב בחידושי מרן רי"ז הלוי, שמבואר מדברי הרמב"ם כי רק מחשבת אכילה פוסלת בעור האליה, כיון שהוא ראוי לאכילה, אבל מחשבת הקטרה אינה פוסלת בו, והיינו משום שפוסק הרמב"ם כרב הונא, שעור האליה לאו כאליה דמי לענין הקטרה, והוא אינו בר הקטרה.

ובקרבן אורה כתב, שאמנם בפרוש המשניות פירש הרמב"ם כרב הונא שעור האליה לאו כאליה, אולם לא מצא בחיבורו

מה דין עור האליה לענין הקטרה, שהרי לא כתב אלא שהוא ראוי לאכילה, ובוהו אף רב הונא מודה. וכתב האבן האזל, שודאי יש להוכיח מדברי הרמב"ם שעור האליה לאו כאליה דמי לענין הקטרה, כי מאחר שכתב הרמב"ם שהוא ראוי לאכילה, ודאי כוונתו לומר שמועילה בו מחשבת אכילה לפסול, ואם היה ראוי להקטרה, נמצא שמחשב מאכילת מזבח לאכילת אדם.

6. כתב השפת אמת, משמע שבקרבן עולה, שלא נאמר בו "חלבו האליה" למעט עור האליה, אף רב הונא מודה שעור האליה כאליה דמי. והוכיח כן עור, ממה שהביאה הגמרא בהמשך שהשוחט עולה במחשבה המפגלת על העור שהוא פיגול, ודייקה הגמרא שמשמע דווקא עולה אבל שאר זבחים, לא, ומכאן קושיא על הסוברים עור האליה כאליה. הרי מבואר, שאף החולקים על דין זה, בעולה מודים הם שעור האליה כאליה.

7. הקשה הטהרת הקדש, הרי במשנה זו, המונה את אלו שעורותיהן כבשרן נמנה גם עור השליל, ובכל זאת מבואר בגמרא לקמן [לה א] שאם שחט את הזבח על מנת לאכול